

Breekpunt

Breekpunt

Colofon

Copyright © 2025: J.Hollanders

Auteur: Johan Hollanders

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende.

1. Het huis met het lichte trappenhuis

De eerste keer dat Johan het licht in het trappenhuis opmerkt, is het een zaterdag in maart, nog vóór de regen de stoepen steevast donker poetst en de lucht naar metaal laat smaken. Hij staat halverwege de trap, leunt tegen de witte leuning die ze ooit in een vlaag van optimisme kochten — “houdt het licht,” had de verkoper gezegd, “en u ziet meteen waar het vuil zit.” Het licht valt van boven door het matte raam, een rechthoek van bijna-melk die langzaam over de treden schuift. Marieke zingt zachtjes beneden in de keuken, zonder woorden, een melodie als een losgeslagen stukje radio.

Er is koffie, er is brood, er is de routine waarin hij zich altijd heeft vastgehouden: schoenen bij de mat, jas op de haak, sleutels in het schaalpje dat Marieke van haar moeder kreeg. Het huis is geen kasteel maar speelt het wel. De vensterbankplanten staan er als wachters bij, vetplanten die het water beter verdragen dan hij de stiltes.

“Je koffie wordt koud,” zegt Marieke zonder op te kijken van de krant. Ze leest de cultuurpagina’s als een routekaart. Als ze haar vinger onder een regel door beweegt, lijkt het alsof ze een pad trekt waar hij maar in hoeft te stappen.

“Ik kom al,” zegt Johan. Hij blijft nog een tikje langer op de trap staan, alsof het licht iets vluchtigs is dat je alleen kunt zien als je niet beweegt. Dan daalt hij de resterende treden af, twee tegelijk zoals altijd, en landt in de keuken met een kleine zucht die een grap zou kunnen zijn of een vermoeidheid die nog geen naam heeft.

Marieke schuift hem de mok toe. “Nachtdienst goed gegaan?” “Rustig,” liegt hij voorzichtig, al weet hij dat dit nog waar is — rustig genoeg in elk geval. Een uit de hand gelopen burenruzie, iemand die zichzelf buitensloot, een dronken jongen die zijn fiets niet terugvond en begon te huilen. De stad ademde onregelmatig, maar ademde.

“Vanmiddag nog plannen?” Ze draait de kraan open, spoelt een glas, zet het omgekeerd op het rek. Het geluid van het water is thuis.

“Misschien even naar de bouwmarkt. Die klemmende deur.”

“Je bedoelt: jij naar de bouwmarkt, ik naar de markt.” Ze lacht.

“Ik haal bloemen.”

“Graag.” Hij denkt aan zonnebloemen die hun nek breken in te kleine vazen, aan tulpen die naar links leunen alsof er ergens een geheim is waar hij niets van weet.

Ze praten over de dingen waarover stellen praten die elkaar begrijpen zonder dat het altijd uitgesproken hoeft: de buurvrouw die een nieuwe hond heeft, de schilder die nog moet komen, de film die ze al weken willen zien maar steeds te laat zijn. Tussen de zinnen in is er ruimte als de witte rand om een foto: het definieert wat er op staat, maar je kijkt er niet naar.

In de hal hangt zijn uniform, netjes, een harnas dat tegelijk geruststelt en schuurt. Hij werkt die middag niet. Het uniform hangt als een belofte en een dreigement: ik hoor bij jou en ik slok je op.

Marieke leunt tegen het aanrecht. “Ik dacht... misschien kunnen we vanavond bij Rosa en Pim langs. Ze hebben het steeds gevraagd.”

“Rosa en Pim,” herhaalt hij, alsof hij de namen ergens in zichzelf moet opbergen, een lade zoeken waar ze passen. “Ja. Goed.” Ze knikt. “Ze vroegen ook nog...” De zin blijft even zweven.

“Hoe het met ons gaat.”

“Met ons gaat het goed,” zegt hij. “Toch?”

Haar blik zoekt de zijne. “Ja. Met ons gaat het goed.” En dan:

“We hebben het druk. Jij vooral.”

Hij wil zeggen: het is niet alleen dat ik het druk heb. Er is een vettige vermoeidheid die zelfs in rust niet wegvloeit. Er is een verwachtingsloos soort honger die hij niet kent van zichzelf. In plaats daarvan tikt hij met zijn nagel tegen de mok en zegt: “Het komt wel weer in een ritme.”

De middag ritst open in kleine bezigheden. Marieke doet haar jas aan, slaat de sjaal twee keer om en kust hem vluchtig op de mond, een kussend uitroepken. “Bloemen,” herinnert ze hem.

“Bouwmarkt,” zegt hij.

“En brood.”

“Brood.” Ze lachen tegelijk: het afgesproken spel, het spiegelwoord.

Buiten is de lucht dun en grijs. Johan loopt naar de bouwmarkt met zijn handen in de zakken en het hoofd iets voorover, zoals mannen lopen die al weten waar de schroeven liggen. Hij kiest te lang tussen drie soorten scharnieren, leest de verpakkingen alsof hij een examen maakt. Bij de kassa vraagt de jongen met het piepjonge gezicht of hij “nog iets anders kan betekenen vandaag”. Johan schudt zijn hoofd en denkt aan betekenis als iets dat je in je winkelmandje kunt leggen.

Terug in huis loopt hij meteen naar de deur die klemt. Het hout zucht. Elke keer dat hij de schroevendraaier in de gleuf zet, voelt het als een correctie van iets wat hij niet met woorden op zijn plaats kan krijgen. Als de deur uiteindelijk soepel sluit en net zo soepel weer opent, bekruipt hem die kleine, betrouwbare trots die hij herkent van rapporten die kloppen en meldingen die afgevinkt zijn. Doe iets, en de wereld reageert.

Marieke komt binnen met een papieren tas vol groen. “Ze hadden pioenrozen,” zegt ze. “Te vroeg, maar ik heb ze toch genomen.”

“Te vroeg is ook een soort op tijd,” zegt hij.

Ze legt haar hand op zijn rug. Het is een vanzelfsprekende aanrakingsplaats. “Je rookt anders.”

“Ik rook niet.”

“Precies.” Een glimlach. “Je ruikt... naar zaagsel. Dat vind ik een geruststellende geur.”

“Dat is het ook,” zegt hij.

’s Avonds bij Rosa en Pim is het warm op de bank en het gesprek golft op de ondieptes van nieuws en kleine schandalen. Pim vertelt over een collega die in Portugal is gaan wonen en nu elke ochtend in de oceaan zwemt. Rosa wil weten of het waar is dat de politie nieuwe bodycams krijgt met betere nachtmodus. Johan legt uit wat hij mag uitleggen en wat hij niet mag zeggen. Marieke haalt wijn en lacht met iets van hapering in haar keel. Later, als ze in de taxi terug naar huis zitten omdat het regent en ze lui zijn, pakt Marieke zijn hand. “Ik mis je soms,” zegt ze zacht, bijna alsof ze het aan de ruiten zegt.

“Ik ben hier toch,” antwoordt hij.

“Ja,” zegt ze. “Je bent hier.”

Die nacht, in bed, draait hij zich op zijn zij en kijkt naar het plafond. Het trappenhuislicht werpt een zachte rechthoek op de overloop, net zichtbaar door de kier in de deur. Marieke ademt traag en geruststellend. De stilte is niet leeg; ze is gevuld met alle gedachten die hij niet van zichzelf wil horen. Er is een aftelklok ergens, denkt hij, maar hij weet niet waarvan.

De brief komt niet als een bliksem maar als een envelop die net wat te zwaar is. Hij ligt tussen de post van de week: een flyer voor dubbele beglazing, een rekening van de tandarts, een kaart van zijn vader met een foto van een oude motor waarop een veel

jongere versie van diezelfde vader poseert met een zonnebril alsof hij nooit ergens spijt van had. Het logo linksboven is bekend nog vóór hij het echt ziet. Ziekenhuis. Hij voelt zijn huid een fractie van een seconde te strak worden, alsof iemand hem een maat te klein aantrekt.

“Zal ik thee zetten?” vraagt Marieke.

“Doe maar.”

Hij scheurt de envelop open met zijn duim en leest. Woorden als eilandjes waar water omheen kolkt: **verdachte nodus, verwijzing, nader onderzoek**. Het is geen vonnis, het is een uitnodiging. Maar uitnodigingen kunnen ook dreigen.

Marieke zet de theepot op tafel, trekt haar stoel naar hem toe zodat hun knieën elkaar raken. “Wat staat er?”

“Onderzoek.” Hij legt de brief neer en schuift hem naar haar toe.

“Verdacht.”

Ze leest langzaam. Haar gezicht verandert niet veel, alleen haar lippen worden dunner, doelbewust, alsof ze de ruimte kleiner maakt om te voorkomen dat er iets uitvalt. “Oké,” zegt ze. “We maken een lijst. Wat moeten we regelen? Wie moeten we bellen? Wie moet het weten?”

“Niemand,” zegt hij sneller dan hij bedoelt. Dan zachter: “Nog niet.”

“Je chef in elk geval.”

“Later.” Hij voelt een koppigheid die niet op haar gericht is maar ergens daarachter, tegen de wereld die hem aan zijn mouw trekt.

“Eerst weten wat het is.”

Ze maakt een lijst op de achterkant van een envelop. Haar handschrift is recht en rustig.

Tussen **bloedprikken** en **echos** schrijft ze, kleiner, **ademhalen**.

Als hij het ziet, lacht hij onwillekeurig. “Sinds wanneer zet je dat op lijstjes?”

“Sinds nu.” Ze pakt zijn hand. “Ik ga mee.”
“Natuurlijk,” zegt hij. “Je gaat mee.”

Die avond kookt Marieke pasta met te veel knoflook. “Tegen alles,” zegt ze. Ze doet alsof ze het grappig bedoelt, en hij doet alsof hij het zo hoort. Ze eten langzaam, kijken een serie die ze niet echt volgen. Als ze naar bed gaan, drukt hij zijn neus in haar hals en blijft daar tot ze omdraait en hem aankijkt. “Het komt goed,” zegt ze.

“Je mag ook ‘ik weet het niet’ zeggen,” antwoordt hij.
Ze knikt. “Ik weet het niet.” En dan, na een kleine pauze: “Maar wij zijn niet alleen goed als alles goed is. Dat meen ik.”
“Dat weet ik,” zegt hij.

Het ziekenhuis ruikt naar schoonmaakmiddel en koffie. De wachtruimte is vol stoelen die de hele dag mensen dragen die hun best doen niet te snel te denken. Marieke heeft haar haar opgestoken en in de kronkel van haar nek ligt een klein, eenzaam moedervlekje. Johan staart ernaar en denkt: zelfs in het ziekenhuis ben jij een kaart die ik kan lezen.

De arts spreekt rustig. Er zijn plaatjes. Een hals die niet de zijne is op het scherm, een donkere vlek binnenin. Woorden die eerst te groot zijn en dan te technisch, die vervolgens in de loop van minuten een nieuwe logica krijgen, alsof iemand een taal op twee keer de snelheid afspeelt en je na vijf zinnen toch mee bent. **Schildklier. Biopt. Grote kans op goedaardig. Maar we nemen geen risico.**

Marieke stelt vragen, twee tegelijk soms, dan corrigeert ze zichzelf en stelt ze netjes één voor één. Johan luistert naar het soort luisteren dat hij gebruikt op meldingen waar emoties hoger staan dan feiten: hij laat de woorden binnenkomen en plakt ze vast met plakband van kalmte. Hij knikt. Hij zegt dat hij het begrijpt. Hij begrijpt dat hij niet alles begrijpt.

Buiten, op de stoep, is de lucht scherper. Marieke haalt diep adem en hij imiteert haar zonder dat hij het doorheeft. “Ik ben boos,” zegt ze.

“Op wie?”

“Op wie het vangt.” Ze wijst naar de hemel, alsof daar een schaduw hangt met een net. “Maar we gaan. Stap voor stap.” Hij kijkt naar haar en ziet de lijnen die niet altijd zichtbaar zijn: de zenuw die ze bewaakt met discipline, de humor die ze als schild gebruikt, de liefde die het allemaal bij elkaar houdt zoals lijm die je later niet meer ziet. “Stap voor stap,” herhaalt hij.

’s Avonds zitten ze op de trap. Het licht is weer melkachtig, een rechthoek die schuift. Ze zeggen niet veel. Johan telt de treden, alsof hij de hoogte van hun leven wil meten. In zijn borst klopt iets te hard en toch te zacht om alarm te slaan. Het is geen paniek. Het is een zachte verschuiving van zwaartekracht, alsof de aarde onder het huis even een andere richting kiest.

Marieke legt haar hoofd tegen zijn schouder. “We halen morgen bloemen,” zegt ze.

“Ze staan er nog,” antwoordt hij.

“Dan halen we er nog meer. Dat mag.”

“Dat mag,” zegt hij, en de herhaling voelt als een steunbalk.

In de slaapkamer legt hij zijn uniform uit op de stoel zoals altijd. Hij pakt de badge op, draait hem om tussen duim en wijsvinger. Het glimt niet meer zoals het ooit glansde. Hij vraagt zich af of glans een eigenschap is van het object of van de blik die je erop werpt.

“Kom je?” vraagt Marieke vanuit bed.

“Zo.” Hij zet de badge terug, zet het raam op een kier, en luistert naar de stad die niet slaapt, alleen van houding verandert. Ergens verderop blaft een hond; even later lacht iemand te hard. In zijn hoofd vormt zich een zin die hij niet wil denken: *Wat als ik*

straks niet meer de man ben die jij kent? Hij schudt hem weg als een vlieg. Je traint jezelf in het niet-denken. Je leert het op straat, je perfectioneert het in kamers met TL-licht.

Hij gaat naast haar liggen. Ze draait zich naar hem toe, legt haar hand op zijn borst. Hij pakt die hand vast, alsof hij een belofte vastgrijpt vóór die weer door de kier naar buiten glipt. “Slaap,” zegt hij.

“Jij ook,” zegt ze.

Het huis ademt met hen mee. Het trappenhuislicht dooft op de timer. In het donker blijft de rechthoek nog even op de binnenkant van zijn oogleden staan, als een nagekomen gedachte, en dan valt ook die weg.

De week vouwt zich om hun dagen. Er zijn afspraken, prikken, wachten. Johan gaat niet naar de bouwmarkt, hij repareert niets. Marieke komt thuis met bloemen die te groot zijn voor hun vazen; ze proppen ze toch, waardoor de stengels tegen elkaar schuren en het water snel troebel wordt. “We verversen het elke dag,” zegt ze. En ze doet het.

Op een ochtend, nét als hij de trap af wil rennen, gaat zijn telefoon. Het scherm toont **Chef — De Vries**.

“Johan,” zegt De Vries, “hoe is het?” Zijn stem heeft die gecultiveerde mengeling van menselijk en dienst, een toon die in theorie altijd de juiste is.

“Gaat wel,” zegt Johan.

“Ik hoorde van HR dat je onderzoeken hebt lopen. Neem de tijd die nodig is. We willen je er, maar niet kapot.”

“Ik ben er nog.”

“Dat weet ik.” Een korte pauze. “Als je iets nodig hebt, je weet me te vinden.”

“Dank je,” zegt Johan, en hij hoort hoe keurig het klinkt, hoe passend in het draaiboek.

Als hij ophangt, blijft hij in de hal staan. De trap, het licht, de jas aan de haak: het tableau dat hem altijd heeft verteld wie hij was. Hij ademt in door zijn neus, langzaam, en uit door zijn mond zoals ze hem gisteren in het ziekenhuis aanraadden. Marieke verschijnt in de deuropening met haar haren nog nat, een handdoek rond haar schouders als een cape. “Gaat het?”

“Het gaat,” zegt hij.

Ze knikt en zegt niets meer. Ze staat even bij hem, in de hal, en samen kijken ze naar het licht dat als een ademhaling over de treden glijdt.

2. Dertig

De dag begint met een geur van ontsmetting en te fel licht.

Een verpleegkundige trekt de gordijnen open en zegt:

“Gefeliciteerd.”

Johan heeft even nodig om te begrijpen waarom.

“Dertig,” zegt ze met een glimlach die meer routine dan warmte is. “Dat zeggen we er altijd bij. Iedereen verdient een felicitatie op zijn verjaardag, ook in het ziekenhuis.”

Hij knikt, half glimlachend, en denkt: *ook hier, ja.*

Het getal dertig voelt niet als een grens, maar als een herinnering dat hij ooit dacht dat alles tegen die tijd vanzelf wel op zijn plek zou vallen.

Hij ligt in een bed dat niet het zijne is, onder lakens die ruiken naar iets schoons dat toch geen rust brengt. Zijn keel is droog, zijn gedachten kort.

Op het nachtkastje ligt zijn telefoon. Eén bericht:

Marieke: *Ik ga straks even langs bij Sanne. Haar examen is vanmiddag. Ze is zenuwachtig. Jij bent in goede handen. Bel me als je wakker bent, oké?*

Hij leest het drie keer. De woorden zijn vriendelijk, maar er zit iets afstandelijks in — alsof ze tegen iemand spreekt die ze niet echt meer hoeft gerust te stellen.

Zijn vingers blijven boven het toetsenbord hangen.

Hij typt *oké*, verwijdt het, typt *succes bij Sanne*, wist ook dat. Dan legt hij de telefoon neer.

Een verpleegkundige komt binnen met een map vol formulieren.

“Even de laatste checks, meneer Visser. Heeft u sieraden afgedaan?”